

Posudek disertační práce

Název disertace: *Použití makrozátěžových testů a otevřených dat při tvorbě firemní strategie*

Autorka: *Ing. Lucie Staňková, EF TUL*

Posudek zpracoval: *prof. Ing. Jiří Hnilica, Ph.D., FPH VŠE*

Cílem předkládané disertační práce je zhodnotit použitelnost informací makrozátěžových testů a otevřených dat pro tvorbu strategie nefinančních podniků.

Tento hlavní cíl je podepřen čtyřmi cíli dílčími:

1. Identifikovat dosavadní modely tvorby strategií podniků zmíněné v odborné literatuře a definovat pojmy makrozátěžové testy a otevřená data.
2. Z definovaných postupů tvorby strategií zvolit použitelný postup pro nefinanční podniky a pro zavedení využití informací makrozátěžových testů a otevřených dat.
3. Vytvořit a zhodnotit celopodnikovou strategii definovanou podle zvoleného postupu pro konkrétní firmu.
4. Ověřit použitelnost informací makrozátěžových testů a otevřených dat při tvorbě strategie nefinančních podniků.

Hlavním přínosem disertační práce je zpracování vlastního výzkumu, který zahrnoval benchmarking a kvantitativní výzkum s cílem zodpovědět následující výzkumné otázky:

1. Jak manažeři nefinančních podniků v ČR hodnotí navržený postup tvorby strategie?
2. Jak manažeři nefinančních podniků v ČR hodnotí informace makrozátěžových testů pro tvorbu strategie?
3. Jak manažeři nefinančních podniků v ČR hodnotí informace otevřených dat pro tvorbu strategie?

Benchmarking byl realizován primárně prostřednictvím strukturovaných rozhovorů a jejich následném vyhodnocení pomocí metod kvalitativního výzkumu (zejm. kódování). Rozhovory byly zaměřeny na hodnocení navrženého postupu tvorby strategie s použitím informací makrozátěžových testů a otevřených dat. Bylo provedeno šest strukturovaných rozhovorů s majitelem a manažery zvolené společnosti. Následně byly vytvořeny zprávy z rozhovorů a skupiny kódů pro účely analýzy textu a pro tvorbu závěrů benchmarkingového výzkumu. Výsledky získané z těchto strukturovaných rozhovorů byly následně využity při realizaci dotazníkového šetření.

Dotazníkové šetření představuje jádro samotné disertace a je postaveno na porovnání výskytu relativních četností v oblastech vhodnosti tvorby celopodnikové strategie a informací makrozátěžových testů a otevřených dat.

Mohu konstatovat, že použité výzkumné metody byly vhodně zvoleny vzhledem k vytčeným cílům a výzkumným otázkám. Vytčených cílů bylo dosaženo, výzkumné otázky byly zodpovězeny. Závěry disertace jsou tedy podepřeny kvalitně provedeným výzkumem a disertační práci jako celek hodnotím určitě pozitivně. Na druhou stranu si myslím, že vzhledem k poměrně rozsáhlému dotazníkovému šetření nebyl dostatečně využit potenciál výzkumu. Doktorská disertace jako celek je pojata hodně ambiciózně – spojuje tvorbu strategie (což samo o sobě je již výzkumně velmi složité téma) a možnosti využití dat při tvorbě strategie. Asi by bývalo vhodnější práci úžeji profilovat - např. pouze na strategické rozhodování s využitím makrozátěžových testů a otevřených dat. Postrádal jsem i důkladný rozbor „state-of-the-art“ – tj. odborných článků v uznávaných časopisech, co se věnují tématu strategie. Věřím, že kdyby byl tento rozbor řádně proveden, mohl být dotazník nastaven směrem do „znalostní mezery“ a mohl vygenerovat skutečně nové poznatky s možností jejich publikování v uznávaných odborných časopisech v zahraničí.

Moje kritika disertační práce tedy směřuje do oblasti nevyužitého potenciálu, než na disertační práci samotnou. Tak je sama o sobě zpracována velmi kvalitně a konzistentně s jasným poselstvím, že doktorandka dle zákona prokázala schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu a její disertační práce obsahuje původní a uveřejněné výsledky.

Disertační práci proto plně doporučuji k obhajobě.

Praha, 13. 10. 2017

Jiří Hnilica

OPONENTNÍ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Autorka práce: Ing. Lucie Staňková

Název práce: **Použití makrozátěžových testů a otevřených dat při tvorbě firemní strategie**

Vedoucí práce: doc. Ing. Šárka Laboutková, Ph.D.

Oponent práce: prof. Ing. Alena Kocmanová, Ph.D., Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, Ústav ekonomiky

Zhodnocení významu disertační práce pro obor

Autorka se dotýká dvou témat využitelnosti informací makrozátěžových testů a informací otevřených dat pro tvorbu strategie nefinančních podniků.

První makrozátěžové testy byly zavedeny Mezinárodním měnovým fondem ve spolupráci se Světovou bankou (WB) v roce 1999, které se zabývají analýzou finanční stability zemí a slouží především pro testování finančního systému. Význam makrozátěžového testování se plně projevil v rámci krize v roce 2008, která byla podnětem řady autorů zabývat se tématem makrozátěžových testů. Druhým tématem jsou otevřená data, která vlivem IT se stávají důležitým kapitálem globální ekonomiky. Autorka upozorňuje na skutečnost, že ačkoliv je problematika makrozátěžových testů a otevřených dat věnována ve světové odborné literatuře poměrně velká pozornost, v tuzemské literatuře zabývajících se touto problematikou je nedostatečná, a to především při tvorbě strategie nefinančních podniků.

Téma disertační práce považuji za aktuální a to i vzhledem k tomu, že implementace výsledků disertační práce do výuky předmětů zaměřených na strategie podniků může pozitivně ovlivnit výuku managementu na Technické univerzitě v Liberci, Ekonomické fakultě. Jedná se o téma, které svým obsahem plně zapadá do studijního programu Ekonomika a management.

Vyjádření k postupu řešení problému, použitým metodám a splnění stanoveného cíle

Hlavním cílem předložené disertační práce je zhodnotit použitelnost informací makrozátěžových testů a otevřených dat pro tvorbu strategie nefinančních podniků navrženým způsobem (str. 19). V návaznosti na hlavní cíl práce autorka formulovala čtyři dílčí cíle. V oblasti metodologie autorka stanovila základní paradigma výzkumu, výzkumné otázky (str. 24 a 25), které následně ověřila. Výzkumné otázky směřovaly k naplnění hlavního cíle.

Struktura disertační práce má logickou stavbu a je členěná do 4 navazujících kapitol včetně úvodu a závěru v podobě zhodnocení výsledků disertační práce. Posuzovaná práce má adekvátní rozsah (196 stran) a je vybavená požadovanými formálními náležitostmi, doplněná přílohami (96 stran). Po stránce věcné reprezentuje ucelené dílo.

Význam makrozátěžových testů a otevřených dat pro tvorbu strategie nefinančních podniků vychází i z dostupných světových odborných zdrojů, jak v dostatečné míře dokládá autorka v teoretické části

práce (kap. 2) a v přehledu použité literatury. Pozitivně hodnotím logické strukturování této kapitoly 2, neboť pozornost je v první řadě věnována definování pojmu strategie, nástrojům a metodám z pohledu soudobých manažerských teorií. Dále se autorka v této kapitole věnuje makrozátěžovým testům a jejich hodnocením a otevřeným datům.

Otázkou je, proč autorka kromě shrnutí současné úrovně poznání neformuluje vlastní stanoviska k prezentovaným teoriím, především postrádám kritickou rešerši odborných zdrojů.

Může autorka zaujmout vlastní stanovisko mezi autory, kteří podporují makrozátěžové testy a jejich odpůrci (str. 70).

V části „Metodika výzkumu“ (kap. 3) je proveden proces výzkumu dle obr. 1 (str. 90) tak, aby poskytl základ metodických přístupů pro potřeby naplnění výzkumného cíle disertační práce. Prvním krokem bylo získání dat sekundárním výzkumem na základě literární rešerše a následně byl použit primární výzkum, který zahrnuje benchmarking a kvantitativní výzkum vycházející z dotazníkového šetření. Posledním krokem výzkumu bylo provedeno šetření výsledků benchmarkingu a kvalitativního výzkumu. Na základě syntézy poznatků byly analyzovány informace o vhodnosti navrženého postupu celopodnikové strategie a využitelnost informací z makrozátěžových testů a otevřených dat.

Z metodiky práce není jasné, jakým způsobem byli vybráni respondenti pro benchmarking.

Autorka, ať vysvětlí, zda byl podnik vybrán náhodně pro benchmarking, podle jakých zvolených kritérií?

Podle mého názoru by práci prospěla volba v podstatě pro kvalitativní výzkum benchmarkingové studie strategií společností oproti preferované variantě jediné benchmarkingové studie společnosti ABC, s.r.o.

Důležitou součástí textu je kapitola 4, kde jsou prezentovány výsledky výzkumu. Především podkapitola 4.1 a 4.2 je důležitá, neboť vymezuje závěry benchmarkingu a navržený postup tvorby celopodnikové strategie. V této kap. autorka uvádí, na str. 105 *v každém kroku stavby strategie jsou navrženy možnosti využití výstupů z makrozátěžových testů a informací z otevřených dat, které Potom každý podnik pro svou činnost potřebuje jiné informace.*

Proč se autorka nezaměřila na jedno odvětví dle NACE_CZ, a pro odvětví nevybrala vhodné makrozátěžové testy a vhodné informace otevřených dat, s tím souvisí i otázka zvolených kritérií.

V podkapitole 4.3 jsou prezentovány závěry z kvantitativního výzkumu dotazníkového šetření. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 389 respondentů z celkového počtu 3 023 respondentů. Dle mého názoru autorka nedostatečně popsala výběrový vzorek, podle jakých zvolených kritérií.

Vzhledem k tomu, že podniky nechtějí poskytovat informace z dotazníkových šetření, ať autorka vysvětlí průběh sběru dat.

Pro vyhodnocení dotazníku byly použity jednorozměrné statické metody (popisná statistika, analýzy závislosti a Pearsonův kontingenční koeficient.

Proč autorka pro vyhodnocení dotazníku nepoužila vícerozměrné statistické metody, nevydolovala více informací? Která z metod vícerozměrné statistiky by byla vhodná pro kvantitativní výzkum v disertační práci?

Vyústěním této kapitoly 4 je shrnutí v podkapitole 4.4., zpracování syntézy závěrů benchmarkingu a kvantitativního výzkumu, která potvrdila shodu výsledků z obou výzkumů, včetně vyhodnocení i výzkumných otázek.

Lze tedy konstatovat, že v rámci těchto podkapitol došlo k naplnění dílčích cílů disertační práce, tedy že navrhovaný postup tvorby celopodnikové strategie je vhodný a má praktické použití pro nefinanční podniky v ČR. V závěru kapitoly autorka provedla statistické testování, testování prokázalo, že informace makrozátěžových testů jsou obecné, avšak mají praktické využití. Totéž se týká otevřených

dat, otevřená data poskytují obecné informace, ale mají praktické využití. Cíl práce je tedy možné komplexně považovat za splněný.

Stanovisko k výsledkům disertační práce a významu původního konkrétního přínosu autora disertační práce

Výsledky výzkumu interpretované na úrovni benchmarkingu a na úrovni kvantitativního výzkumu jsou zajímavé a umožňují formulovat konzistentní závěry ve vztahu ke stanovenému hlavnímu cíli a dílčím cílům. Za přínosnou považuji návrhovou část, která je obsahem čtvrté kapitoly (podkapitoly 4.2,4.3), jejíž součástí jsou závěry benchmarkingu, závěry kvantitativního výzkumu a navržený postup tvorby celopodnikové strategie, včetně syntézy obou způsobů, které umožní praktické využití pro tvorbu strategie u nefinančních podniků. Zajímavé jsou závěry v podkap. 4.4 hodnotící syntézu benchmarkingu a kvantitativního výzkumu. Výzkum prokázal, že mezi závěry benchmarkingu, který obsahoval velmi malý počet dotazovaných cca 6 a kvantitativním výzkumem v podnicích, existuje shoda.

Případné další vyjádření, zejména vyjádření k systematičnosti, přehlednosti, formální úpravě a jazykové úrovni disertační práce

Předložená práce je psána kultivovaným a srozumitelným jazykem. Získané poznatky a vyvozené závěry jsou formulovány stručně a přehledně. Formální a jazyková úprava práce je na dobré úrovni. V textu se však objevují drobné pravopisné chyby, které úroveň disertační práce zbytečně snižují. Tabulky a grafy jsou přehledné a korespondují s textem, veličiny ve vzorcích a zkratky jsou převážně náležitě vysvětleny. Za poněkud omezující považuji to, že pro prostudování disertační práce je nutné se častěji vracet do příloh, což se stává částečně nepřehledné.

Další podněty a připomínky, ke kterým by se měla autorka vyjádřit v rámci rozpravy:

Autorce bych ráda položila několik námětů jako podklad do diskuse v průběhu obhajoby.

1. V čem vidíte největší přínos své práce, zejména s ohledem na teoretickou a vědeckou oblast?
2. Jaké další trendy se dle vašeho názoru rýsují v oblasti strategií nefinančních podniků.

Vyjádření k publikacím studenta

Publikační činnosti autorky obsahuje 2 články v časopisech evidovaných v databázi (SCOPUS) a 1 článek v mezinárodním odborném recenzovaném časopise a 7 příspěvků ve sbornících na mezinárodních konferencích. Vzhledem k rozsahu provedeného výzkumu bych doporučila výsledky publikovat zejména v odborných indexovaných časopisech, a to nejenom v domácím, ale i mezinárodním prostředí.

Jednoznačné vyjádření oponenta, zda doporučuje nebo nedoporučuje disertační práci k obhajobě

Konstatuji, že autorka předložené disertační práce prokázala velmi dobrou schopnost a připravenost k samostatné výzkumné práci ve vědním oboru 6208V097 Řízení a ekonomika podniku. Na základě výše uvedeného, disertační práci doporučuji k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby doporučuji udělit Ing. Lucii Staňkové titul Ph.D.

V Brně dne 13. 10. 2017

prof. Ing. Alena Kocmanová, Ph.D.
Ústav ekonomiky, Fakulta podnikatelská,
Vysoké učení technické v Brně Kolejní 2906/4,
612 00 Brno, Česká republika